

PRENUMERATA

Kurjer Warszawski wychodzi w dni powszednie wieczorem, w niedziele i święta rano, a nadto wychodzi stale w dni powszednie, z wyjątkiem dni poświęconych, dodatki poranne.

Warunki prenumeraty podane są w nagłówku numeru głównego.

Oddzielna przedpłata na dodatki poranne przyjmowana być nie może.

Dziś: Piotra B. M.
Piątek: Wirgiliusza B.
Sobota: Mansweta M.
Niedziela: Saturnina Męcz.

Wschód słońca o godzinie 7-ej minut 39.
Zachód 3-ej 55.
Długość dnia godzin 8 16.
Ubyło 8 27.

Wschód księżyca o godzinie 12 minut 38 w.
Zachód 2 5 w.
Wysokość wody na Wiśle stóp 2 cali 3.
Dziś o godzinie 4-ej rano zimna 2° R.

OGŁOSZENIA

Reklamy: za jeden wiersz garbontowy albo jego miejsce pierwszy raz 25 kop., każdy następny raz 20 kop.

Nekrologja: za jeden wiersz 15 kop.

Zwyczajne i małe ogłoszenia w dodatkach porannych nie zamieszczają się.

Ogłoszenia i prenumeratę przyjmuje kantor codziennie do 8-ej rano do 8-ej wiecz., w niedziele i święta od 10 do 1 z poł.

Poniedziałek: Andrzeja Apostoła.
Wtorek: Elijusza M.
Środa: Błogosławy P.
Czwartek: Franciszka Ksaw.

Redakcja, Administracja i Drukarnia: Plac Teatralny nr. 9. — Telefon Redakcji nr. 268. — Telefon Administr. 517

KALENDARZ.

Imiona słoniarskie: Dziś Lechostawa; jutro Tomira.

Zgromadzenia: Sesja wyborcza członków Muzeum przemysłu i rolnictwa. (Gmach Muzeum na Krak.-Przedm.—8 wieczorem.) — Posiedzenie członków sekcji IV-ej drobnego przemysłu i rzemiosł Towarzystwa przemysłu i handlu. (Gmach Muzeum przemysłu i rolnictwa na Krak.-Przedm.—7½ wieczorem.)

Pobór wojskowy: Z powodu święta dworskiego, czynności obu komisji poborowych, warszawskiej i powiatowej, zawieszone.

Wystawy: Wystawa Towarzystwa sztuk pięknych. (Krakowskie-Przedmieście № 15—od godz. 10-ej rano do 5-ej po południu.) — Wystawa obrazów Krywulca. (Hotel Europejski—od 10-ej rano do 5-ej wieczorem.) — Wystawa obrazów spółki malarzy i rzeźbiarzy. (Nowy-Swiat № 27—od 10-ej rano do 7½ wieczorem.) — Wystawa prób i wzorów przemysłu fabrycznego i rękodzielnictwa. (Gmach Muzeum przemysłu i rolnictwa na Krakowsk.-Przedm. № 66—od 10-ej rano do 4-ej po południu. Wejście bezpłatne.)

Zabawy: Wieczór dramatyczno-humorystyczny p. Fiszer. (Kasarska obywatelska—8 wieczorem.)

Teatry: Wielki: dziś „Violetta” (z udziałem panny Elly Russel i p. Emanuela Suagnes); jutro „Jak wam się podoba”; Rozmaitości: dziś „Nasi najserdeczniejsi”; jutro „Przeszkoda”; — Letni: dziś „Ptasznik z Tyrolu”; jutro „Ali-Baba”. (7½ wieczorem.)

Lombard miejski: Gotówki w kasie lombardu do rozdania na stawy znajduje się na dzień jutrzejszy 17019 rs. 97 k. (Poczeki wydawane będą; kasa otwarta od godz. 9-ej rano do 4-ej po południu; wykup i prolongata uskutecznią się tylko od dz. 9-ej rano do 1-ej po południu.)

WIADOMOŚCI BIEŻĄCE.

— Jedna z większych fabryk chemikaliów w Cesarstwie zwróciła się w tych czasach do zarządu giełdy tutejszej o pośrednictwo w wyjednanie ulg taryfowych, co do dostawy produktów rzeczonych na rynku tutejszym. Giełda z uwagi, iż ujednolicienie taryfy wprowadzone w r. b., tudzież, że przemysł tutejszy na brak wyrobów odpowiednich skarży się nie może, żądane go pośrednictwa podjąć się nie mogła.

— W uzupełnieniu podanej wczoraj rano wiado-

mości za *Polic. wiadom.* donosimy, iż gazeta cytowana wychodzi w Petersburgu, wiadomość zaś omawianą powtórzyliśmy za *Petersb. wiadom.*

— W tym roku upłynął już termin kontraktu, zawartego przez magistrat na coroczną budowę czasowych urządzeń na placu warszawskiego jarmarku świętojańskiego przy składach warszawskiego oddziału Banku Państwa dla bezpłatnego składania dostawionej wełny oraz dla pomieszczenia wag miejskich. Kwestja wznowienia takiego kontraktu jest obecnie w zawieszeniu, a to skutkiem powziętego pierwotnie projektu, aby warszawski oddział Banku państwa całą ilość dostawionej wełny przyjmował na skład do swoich magazynów, o czem donosiliśmy.

— Egzaminów dorocznych w tutejszych szkołach niedzielno-rzemieślniczych już się rozpoczęły. W d. 22-im b. m. odbyły się egzaminów w 2-ej 4-klasowej szkole, mieszczącej się przy ulicy Jezińskiej, od godziny 9-ej rano, oraz w 6 ej 3-klasowej szkole z kursami wieczornymi, egzystującej w gmachu 4-go gimnazjum męskiego przy alei Ujazdowskiej od g. 3-ej po południu. Rezultat egzaminów ogłoszony zostanie uczniom wszystkich szkół w dniu 27-y grudnia r. b. Nauki we wszystkich warszawskich szkołach niedzielno-rzemieślniczych rozpoczną się dnia 3-go stycznia r. 1892-go, przyczem 35-ciu najbardziej ubiedniejszych uczniów klasy I-szej w każdej szkole otrzyma elementarne Gruszeckiego. Następne egzaminów odbędą się w d. 29-y b. m. w dwóch szkołach niedzielno-rzemieślniczych.

— Zarząd warszawskiej gminy starozakonnych otrzymał pozwolenie na zbieranie dobrowolnych ofiar na kupno opału podczas bieżącej zimy dla biednych starozakonnych, oraz na kupno maki świętecznej. Powiadamiając o tem, *Gaz. polic.* donosi, że p. oberpoli-majster polecił rozciągnąć baczny nadzór, aby wspomniane ofiary zbierane były tylko w dzielnicach, przez starozakonnych zamieszkałych, od za-możnych ich współwyznawców i tylko przez nastę-

pujące osoby: w cyrkule zamkowym: Dawid Winawer, Szlama-Zelman Gelbfisz, Izaak Grinwasser, Mikołaj Brauman, Dawid Finkelkraut i Lejzor Margules; w cyrkule sobornym: Eruchim Walfisz, Falek Hirszebejn, Julian Benzef i Haskiel Albek; w cyrkule bielańskim: Benjamin Wizel, Wolf Lewi, Jakób Świeca, Izaak Zalberg, Abram Halbersztadt, Józef Szule, Zyskind Bialer, Alter Gutb'at, Nachman Rothard, Izaak-Icek Gintergoj, Abran Sztikgold i Szlama Szmaragd; w cyrkule powązkowskim: Izrael Lichtenberg, Markus Folman, Szlarna Szytkgold, Lejzor Ming, Markus Toronczyk, Sarnuel Rotmil, Salomon Wasong, Jakób Ratwand, Szymon Rothard i Wolf Jungman; w cyrkule wolskim: Wolf Chwat, Saul Szajder, Lejzor Margulies, Didie Berliner, Moszek Elbinger, Szymon Baumberg i Rubin Pomper; w cyrkule jerozolimskim: Izidor Zajdenbajtel, Rafał Winawer, Wolf Lichtenbaum, Abram Hufnagel, Majer Berger, Dawid Openhejm, Aron Majersdorf, Berrek Pietrowski, Fajwel Rozensał, Icek Licht, Matys Taubengans, Dawid Perl, Izak Arkin i Jonas Klejman; w cyrkule łazienkowskim: Hilel Milsztejn, Lewek Luftbier i Salomon Wengerow; w cyrkule nowoswieckim: Józef Rawski, Izidor Lawendel, Tobiasz Idzkowski i Izaak Rotberg; w cyrkule prazkim: Moszek Sztorn, Szymon Rozen i Maurycy Landau.

— Z procentów od kapitału 102,000 rs., darowanego m. Warszawie przez koniuszego Dworu J. C. M., s. p. Janusza Roztworowskiego, pod nazwą „Fundacja Karoliny i Janusza małżonków Roztworowskich dla ubogich niewidomych”, d. 28-go stycznia r. p. rozdane będą przez specjalny komitet, ustanowiony aktem darowizny pod prezydencją p. prezydenta m. Warszawy, 80-iu ubogim niewidomym wsparcia po 30 rs. Pierwszeństwo do wsparć będą mieli przedewszystkiem ci, którzy je otrzymali w poprzednim terminie, t. j. d. 30 lipca i ci nowych podać wnioski nie potrzebują, świeżo zaś ubiegający się winni złożyć podania wraz z metryką urodzenia i świadectwem ubóstwa, wydane przez właściwego

97

SZMAT ŻYCIA

POWIEŚĆ

przez

Gabrjele Zapolską.

(Dalszy ciąg)

Szczera wesołość rozjaśniła twarz Marji.
— Dlaczego pan nie kończysz?
Mężczyzna przybrał minę aktorki, grającej w trzydziestu latach naiwną dziewczynkę.
— Nie wypada!...
Marja śmiała się teraz na dobre.
— Dlaczego?
— Bo... bo...
— Ostrożnie tymczasem z moją serwetą i całym sklepem. Zrzucisz mi go pan na ziemię!
— *La belle affaire*, takich *bric à brac*ów dostanę wszędzie.

— Nie wszędzie.
— *Pour cause?*
— Bo to moja praca.
— *A d'autres*. Nie wierzę!
— Powinnabym się gawędzić za tę niewiarę, ale nie mam na to czasu. Dopomóż mi pan do zawieszenia tej bombonierki. O! tam, wysoko!
— *Tout la haut?*
— *Oui, la haut!* jeśli pan chcesz koniecznie.

Mężczyzna wspiął się na palce, śmieszny w swym długim fatrze z peleryną, które ciągnęło go całą siłą ku ziemi.

Marja tymczasem wyjęła z pudełek cały tuzin małych z ukrytą maszyną myszek i delikatnie ustawiała je na szklanej tacce.

— Jak pan myślisz? — zapytała wreszcie, — jaką cenę na te myszki oznaczyć!

Mężczyzna przez ramie spojrzął na zabawki.

— *Que sais-je...* dziesięć, piętnaście rubli...

Marja wybuchnęła śmiechem.

— A któż je za tę cenę kupi?

Młody człowiek skończył zawieszanie bombonierki, i schował się teraz cały w futro, tak, że zaledwie czubek radej głowy wystawał z ciemnego blamu bobrów.

— Ja kupię! — wyrzekł z determinacją.

— Och!... pan!... nie o to tu chodzi. Sprzedający powinien nikać karoty!

— Karota musi być!...

— Nie będzie jej!

— To ja idę do domu.

Nogami tupał i ręce w rękawy futra chował ruchem zakonnicy.

Marja ramionami wzruszyła.

— Och! ten pan Leon! — wyrzekła nareszcie.

Młody człowiek w pół się wygiął.

— Prawda? niema, jak ja? — przymilał się, oczy mrużąc.

Ona roześmiała się na widok tego wesołego idjoty, który szedł przez życie niewiadomo w jakim celu.

— Niema, jak pan!... — powtórzyła wesoło.

Weszła teraz za kontuar, przyglądając się własnemu dziełu. Tu i ówdzie poprawiała jeszcze sukienkę lalki, czapkę pajaca, węzeł wstążki na pałaku koszyeczka. Odśloniła pokrywki pudełeczek, pełnych fioletów smażonych, pomieszała „zaponaż” ze szkatuleczkami, imitującami necesserki Marji Antoniny.

Światło padało na nią, cokolwiek przyćmione fałdami muślinu. W tem przyćmieniu Marja miała czerń niezmiernie delikatną z różowymi cieniami na policzkach, uszach i brodzie. Suknia z szaro stalowego pluszu opinała jej nad wyraz kształtną kibić. Pod

szyla srebrzył się delikatny haft stalowego szutasu, także hafty obejmowały rękawy i dwie długie klapy z boku otwartej polonezy. Z tegoż pluszu toczek ze stalowymi pomponami przyciskał delikatnie zafrizowaną grzywkę. Obok, na krześle, leżała zarznięta pluszowa, cała obszyta chinchillami i podbita ciemno złotym atlasem. Delikatny zapach *muguet*u unosił się dokoła niej całej. Miała w sobie wdzięk wytwórni kobiety spokojnej i nie szarpiącej nerwami tych, którzy ją otaczali.

Gospodarowała w fałdach białego namiotu cicho i z wielką wprawą. Służący oddalił się teraz od namiotu, podawszy swej pani cienki zeszyt i w srebro oprawny ołówek. Obok ustawiła sama Marja ko-białkę drucianą, przeznaczoną na drobne pie-niadze.

Leon wyciągnął rękę.

— Ja nad tem będę czuwał.

— Chyba zewnątrz, bo w sklepie się pan nie zmieścisz.

— Dlaczego?

— Na futro i na pana miejsca niema!

Leon się skrzywił pociesznia.

— Wieg... mam zdjąć?

— Zdaje się.

— *Oh Dieu!*... tak zimno.

— Ja przecież nie marznę!

— O pan!... Pani to co innego!

Powiedział te słowa z głębokim przekonaniem.

Zrzucił wreszcie futro i ukazał się nagle w ostrem świetle, z pod sufitu płynącym, nędzny, mały, pomimo wywatowanych pleców, ramion i piersi an-gleza.

Wszedł po za kontuar i przysunął się do Marji z miną zepsutego dziecka.

(Dalszy ciąg nastąpi.)

opiekuna Towarzystwa dobroczynności lub wójta gminy, do magistratu m. Warszawy przed d. 29-ym grudnia r. b. Wszyscy ubiegający się o wsparcia winni stawić się przed wspomnianym terminem (d. 29-go grudnia r. b.) do warszawskiego instytutu ofthalmicznego imienia książąt Lubomirskich (Smolna nr. 8) dla sprawdzenia stanu ich wzroku.

— Pomiędzy zapisami s. p. dra Ignacego Orzechowskiego do dyspozycji Tow. dobroczynności, poczynionymi w r. z., wakuja: dla sześciu uczniów, uczęszczających do szkół średnich po rs. 150 rocznie, dla dwóch uczniów szkół technicznych po rs. 150, dla dwóch odznaczających się szczególną zdolnością w kierunku specjalnym po rs. 200, dla 10-ku terminatorów po rs. 30, dla jednego czeladnika wyzwoleńca na majstra rs. 400.

— Z zapisu Ernestyny Lewentalowej rada miejska dobroczynności publicznej na posiedzeniu swym z procentów od legowanego kapitału przyznała wsparcia: Rozalji Brauman, Itcie Lebenslot, Michałowi Glüksbergowi, Wolfowi Szutz, Goldzie Dubińskiej, Szymonowi Majewskiemu i Surze Glüksberg.

— Z decyzji J. E. warszawskiego generał-gubernatora, rodzeństwo nieszczęśliwego robotnika Ostrowskiego, który zginął przy maszynach na Koszykach, otrzymało tytułem wsparcia 50 rs.

— Rada miejska dobroczynności publicznej na ostatnim posiedzeniu swym zatwierdziła projekt gruntownej przeróbki gmachu szpitala św. Jana Bożego i pobudowanie tam nadto oddzielnego gmachu dla pensjonarzy. Na kosztą tych robót preliminowano rs. 91,000. Po dokonaniu zamierzonych robót, w szpitalu tym znajdzie pomieszczenie 150 chorych ogólnych i 100 pensjonarzy mężczyzn i kobiet, głównie mieszkańców Warszawy. Szpital w Tworzech, z niewielu wyjątkami, służyć ma przeważnie dla chorych z prowincji.

— Wiadomości podane przez niektóre pisma tujsze o zamiarze sprzedaży gmachu szpitala św. Rocha, jak zapewniają z wiarodajnych źródeł, są zupełnie bezpodstawne; o projekcie podobnym dotąd wcale mowy nie było.

— Do przewożenia chorych, dotkniętych chorobami zaraźliwymi, obstalowaną została kasy miejskiej karetą, która wraz z końmi i obsługą mieścić się będzie w szpitalu zapasowym.

— Na opiekunów trzeciego przytułku dla ubogich dzieci zaproszono pp.: Marcina Czerskiego i Alfonsa Gajewskiego.

— Magistrat upoważniony został do nabycia z posesji nr. 2332 C gruntu 95,4 łokci kwadratowych, po 1 rs. 20 kop. za łokieć, dla rozszerzenia ulicy Pawiej.

— Dowiadujemy się, że ks. Walenty Kaliński, dotychczasowy kapelan cmentarza brudzieńskiego, przeniesiony został do wsi Szczawina. Domniemanym następcą kapelana ma być ks. Antoni Guciewicz, wikariusz parafii Najświętszej Panny Marji na Lesznie.

— Z teatru.

* Na liczne zapytania prenumeratorów i wielbicieli Mierzwińskiego, kiedy będzie pierwszy występ artysty w operze, odpowiadamy, iż król tenorów dotąd jest niedysponowany: nieustająca chrypka, jako następstwo influenzy, wciąż jeszcze trapi Mierzwińskiego.

Doktorzy wstrzymują występy jeszcze na czas dwóch tygodni.

* Teatr łódzki przysłał do Warszawy swojego sekretarza, p. Danielewskiego, celem rokowań z Mierzwińskim co do występu króla tenorów w dwu operach w Łodzi.

Tenże teatr zaprasza także i monologistę, p. Gustawa Fiszerę, na dwa wieczory w Łodzi w przyszłym tygodniu.

— Wieczór Fiszera.

Dziś, o godz. 8-iej wieczorem, odbędzie się wieczór deklamacyjny Fiszera, którego produkcje tak znacznem cieszą się powodzeniem.

Usłyszymy „Wesele Żeniaczkiewicza”, „Pana Gezehanda”, „Sabałowa Bajkę”, „Rajszowera”, „Męża, który gra w karty” i „Hersza Bałagule”.

Przedstawienie w resursie obywatelskiej.

— Bazar ruchomy.

Oprócz wymienionych już przez nas firm, w sprzedaży po sklepach na dochód kolonij letnich przyrzekły jeszcze swój udział następujące firmy:

Mile Leona, magazyn mód, Niecała nr. 4, piętro I-sze;

Teodor Paprocki, księgarnia, Nowy-Świat nr. 41; Riese i Piotrowski, parowa fabryka czekolady i cukrów, Senatorska nr. 8;

Juljan Józefowicz, fabryka i skład perfum i kosmetyków, Nowosenatorska nr. 2;

Hałaczkiwicz, fabryka wyrobów z piór, Alomackie nr. 11;

„Russka Manufaktura”, towary bławatne, Krakowskie Przedmieście nr. 7;

Juljan Bartold, handel win, owoców i towarów kolonialnych, Marszałkowska nr. 138;

Chodowiecki, skład papieru i fabryka albumów, plac Teatralny nr. 11;

Karol Sommer, właściciel składu rycin przy ulicy Miodowej, w zamian sprzedaży ofiarował na kolonje letnie rs. 10, tyleż na tenże sam cel zadeklarowała złożyć także firma Wróbel, skład towarów kolonialnych.

Deklaracje od pp. handlujących przyjmuje p. Serafinowicz, Chmielna nr. 30.

— Żegluga.

Stan wody na Wiśle pod Warszawą zwiększył się w ostatnich dniach o kilka cali.

Z tego powodu parostatki osobowe z Płocka przybywają wcześniej, gdyż przed godz. 6-tą wieczorem wszystkie znajdują się u swych przystani.

Zmniejszony ruch osobowy i przewidywane wkrótce przymrozki wpłynęły na zawieszenie przez administrację żeglugi Maurycyego Fajansa jazdy osobowej na linii Warszawa-Kozienice.

Z Płocka do Torunia zaprzestali kursować statki osobowe kompanji wrocławskiej.

Krają one tylko codziennie pomiędzy Płockiem a Włocławkiem.

Ruch spławny na Wiśle ciągle słaby.

— Powrót z Brazylii.

W dniu wczorajszym przejeżdżało przez Warszawę dziewięć osób, powracających z Brazylii.

Były to dwie rodziny włościańskie z gubernji siedleckiej, powiatu bialskiego.

Wieśniacy z żonami i dziećmi powracali za pieniądze, otrzymane od rodziny.

— Kradzieże.

Zamieszkałemu przy ul. Śliskiej pod № 39-ym Józefowi Mrozowiczowi skradziono paltó, w którego kieszeni znajdował się list za 145 rs. — Posłańcowi № 103, Julianowi Kochowi, za pomocą wylamania drzwi do mieszkania skradziono wszystką garderobę, bieliznę i inne rzeczy na sumę 120 rs. — Bawiącemu chwilowo w Warszawie Oskardowi Kłozemu, zamieszkałemu czasowo w domu pod № 31-ym przy ul. Długiej skradziono 1,000 rs. w biletach storublowych.

— Świętokradstwo.

Służba kościoła św. Anny spostrzegła wczoraj, iż w trzech miejscach brak puszek do zbierania ofiar.

Jakiś łotr podrywał od ściany przybito puszkę i zabrał je.

— Wykrycie kradzieży.

Donosiliśmy niedawno o kradzieży futer ze składu Dawida Futera przy ul. Dzikiej pod № 27-ym.

Zawiadomiona o tem policja śledcza wykryła, iż kradzieży dopuściła się Mindla Zylbermanowa, służąca.

Z wyniosła futer ze składu na sumę 600 rs. Część futer od Z. odebrano.

W restauracji pod Nową Gwiazdą wykryto kradzież naczyń platerowanych.

Kradzieży dopuszczał się kelner, Antoni Gorlicki, którego aresztowano.

— Za swoje.

Do mieszkania Wincentyny Mikułowskiej na Pelcowiznie zgłosiła się jakaś wiejska kobieta, prosząc o przenocowanie, czuje się bowiem słaba i nie może zdążyć do Warszawy.

Litościwa M. dała przytułek nieznajomej wraz z paromiesięcznym niemowlęciem.

Na drugi dzień, t. j. wczoraj rano, właścianka przed obudzeniem się gospodyni znikła bez wieści, zostawiając dziecko, którem Mikułowska postanowiła się zaopiekować.

— Z wagonu.

Kucharz bufetu stacji Skierniewice, Piotr Woźniarski, jadąc w d. 21-ym b. m. pociągiem towarowym № 135, wyskoczył przed stacją Rogów tak nieszczęśliwie, iż złamał rękę przy samem ramieniu.

Nieszczęśliwy miał jeszcze tyle siły, iż o własnej sile doszedł do najbliższej budki dróżnika, z kąd następnym pociągiem odwieziono go do Skierniewic.

Po umieszczeniu go w szpitalu okazała się potrzeba odciążenia ręki.

— Rozbiegane konie.

W dniu wczorajszym Dominik Rakowski, kolonista z pow. radzyńskiego, powracając z Warszawy w stanie nietrzeźwym, spowodował rozbieganie się koni.

Spłoszone szkapę skrzyli do rowu, wskutek czego wóz się przewrócił.

Zona Rakowskiego z powodu przygniecenia klatki piersiowej dostała krwotoku i życia jej grozi niebezpieczeństwo.

Sam Rakowski uległ złamaniu prawej nogi.

— Zaczadzenie.

Dzięki obowiązkowej przeróbce pieców w mieście, wypadki zaczadzeń zdarzają się przeważnie tylko na przedmieściach.

I tak: nocy wczorajszej były trzy zagorzenia, a mianowicie:

Za rogatką powązkowską zagorzały dwie rodziny: Antoniego Szylakowskiego w liczbie czterech, i Tomasza Przetaka w liczbie trzech osób.

Dzięki wczesnemu ratunkowi wszystkich ocalono.

Na Czystem zagorzała Helena Malinowska, z 14-letnią córką Marianną.

Obie kobiety z trudnością do złysłów przyprowadzono, a życiu córki grozi poważne niebezpieczeństwo.

— D. 13-go b. m.

białostocki instytut panien święcił 25-lecie swojego istnienia; instytut wypuścił 801 uczennic. Instytut mieści się w pałacu Branickich, fundowanym w r. 1703-im, na wzór wersalskiego.

— Jubileusz kapłana.

Piszę nam z Włocławka:

W tych dniach, jak to już Kurjer donosił, święcił 25-letni jubileusz nauczycielstwa w seminarjum tujszem ks. prałat Stanisław Chodyński.

Otóż z tego powodu byli uczniowie jego, a dzisiaj kapłani, ofiarowali do kaplicy w katedrze wrocławskiej piękny żyrandol masy brązowej, złocony, w stylu gotyckim z fabryki G. Roszkowskiego w Warszawie.

— Uroczystość św. Cecylii w Płocku.

Nasz korespondent donosi:

„Zwyczajem lat zeszłych, Towarzystwo wioślarskie na uczenie św. Cecylii, patronki muzyki, urządziło w lokalu swym wieczór muzyczno-wokalno-deklamacyjny.

Wieczór ten jest jednym z najsympatyczniejszych jakie urządza Towarzystwo i zgromadza zazwyczaj licznych słuchaczy.

I w tym roku wieczór powiódł się znakomicie pod każdym względem, a zajmujący program zgromadził tylu słuchaczy, iż nie wielka sala wioślarska została nie zapełniona się doborowem towarzystwem.

O naznaczonej godzinie rozpoczęto wieczór „Trie” Mozarta, w którym przyjmowali udział: pani Ligońska (fortepjan), panna M. Ehrlich (harmonjum) oraz p. Brudnicki (skrzypek).

Nowość ta, pierwszy raz w Płocku wykonywana, stała się odegrana bardzo zgodnie i z pełnem zrozumieniem kompozycji, zyskała ogólne uznanie słuchaczy.

Drugi numer wypełniła deklamacja p. Giełtowskiego, który z werwą wypowiedział monolog humorystyczny „Izaak Silberstejn” oraz „Myśliwych” Rodcia.

Następnie zadźwięczały tony fortepianu piękna pieśnią Mendelsohna, której wykonawczynią była zdolna pianistka, panna S. Humiecka, uczennica konserwatorium warszawskiego.

W dalszym ciągu panna M. Kalinowska nader miłutko, dźwięcznym głosem wypowiedziała wiersz Kościńskiego „Zdrada”, oraz drobnostkę Jaśkowskiego „Wróżka”.

Z kolei program zapowiadał śpiew panny Skupieńskiej, która pełnym i sympatycznym sopranem zśpiewała „Wspomnienie” Bevnigani’ego i efektowny „Burleskę” Nicolai’ego.

Trudno zamieścić o prawdziwej niespodziance, jaką sprawiła słuchaczom przybyła tylko na koncert, w celu posłuchania płockich amatorów, panna Stępniewska, uczennica Tow. muzycznego w Warszawie.

Na prośby członków komitetu, panna S. z prawdziwym artyzmem zadeklamowała „Hagare na puszczy”.

Koniec wieczoru został uwieczniony grą na skrzypkach dyrektora chóru, p. Brudnickiego, któremu z powodzeniem wtórowała p-na M. Ehrlich.

Utalentowany amator skrzypek, pan R., odegrał z uczuciem „Dudziarza” Wieniawskiego i „Sycylijanę” Mascagni’ego.

Publiczność płocka, zwykle skąpa w owacjach, tym razem wszystkich amatorów obdarzała rzesistemi oklaskami i z zadowoleniem opuszczała salę koncertową.

Po koncercie nastąpiły tany; bawiono się do godz. 6-iej rano.”

— Szkołka freblowska.

Z Włocławka piszą do nas, iż pp. Jadwiga Stankiewiczówna i Anna Młodowska, uczennice p. Werybo, po zakontraktowaniu lokalu z ogródkiem, rozpoczęły już nauczanie dzieci metodą poglądową.

Inauguracja szkółki odbyła się po poświęceniu lokalu i stosownych przemówieniach księdza kanonika Lorentowicza, oraz panny Młodowskiej.

Z ogródka korzysta obecnie 25 dzieci.

— Chmielniki.

Korespondent nasz łódzki donosi nam, iż kilku ziemian okolicznych postanowiło założyć w roku przyszłym w majątkach swoich chmielniki na większą skalę.

Dotychczasowe próby, czynione w okolicach Łodzi nad uprawą chmielu, wydały rezultat bardzo pomysłny.

— Pożar.

W osadzie Wyżajnach, powiatu suwalskiego, wybuchł d. 27-go października pożar, od którego spłonęło 25 zabudowań, zaasekurowanych na 7,940 rs.

Oprócz tego spaliło się posiadłości niezaasekurowanych na 7,000 rs. z górą.

Przeprowadzone dochodzenie wykazało, iż przyczyną pożaru było podpalenie, lecz sprawcy nie odkryto.

— Samobójstwo.

W d. 18-ym listopada r. b. podpraporszczyk kremieniczugskiego pułku, konsystującego w Ciechanowie, Lemański, wystrzelił z rewolweru odebrał sobie życie.

Przybył on do pułku dwa miesiące temu po ukończeniu gimnazjum.

Przyczyna samobójstwa dotąd niewiadoma; znaleziona przy zwłokach kartka z napisem „spełnione rojenia”, naprowadzać może na różne domysły.

— Zabójstwo.

Na folwarku Żuków, w pow. lubartowskim, jeden parobek zabił drugiego widłami.

Zbrodnia spełniona została w czasie bójki.

Z sali odczytów.

Najnowsze postępy elektryczności.

Odczyt Boguskiego o postępach elektryczności zgromadził wczoraj w sali muzealnej masę słuchaczy, nie tylko bowiem wszystkie krzesła były zajęte, lecz na środkowym przejściu i po bokach stały zwarte szeregi, pragnące się przysłuchać pouczającym wywodom specjalisty.

Profesor Boguski, nie poprzestając na teoretycznym omawianiu się z najnowszymi wynikami w dziedzinie elektryczności, jeździł podczas minionego lata na wystawę elektrotechniczną do Frankfurtu nad Menem i brał udział w kongresie, na którym uczony eksperymentator Hertz przedstawił cały szereg doświadczeń, dotyczących rozmaitych zjawisk elektrycznych.

Materiał do odczytu był tak bogaty, że prelegent nie mógł w ciągu dwugodinnego wykładu, nadzwyczaj porywistego i prowadzonego, nie zdać wszystkiego wypowiedzieć, czego najlepszym dowodem urywanie pewnych kwestyj i niekończenie doświadczeń, wymagających dłuższego czasu.

Sily elektro-magnetyczne i falistość elektryczności stanowiły główny przedmiot odczytu, który pomimo wielu specjalnych ustępów niezrozumiałych dla tych, co nie posiadają podstawowych wiadomości, nadzwyczaj był urozmaicony przez szereg doświadczeń.

Nie podobna nam w luźnym sprawozdaniu streszczać tak obfitego materiału, jakim profesor Boguski, niby butelkę lejdecką, „wylał” swój wykład, zaznaczamy więc tylko kilka ważniejszych momentów doświadczalnych.

Tak np. linie prądów elektro-magnetycznych przedstawił nam w opilkach, opadających pod wpływem puszczonego prądu, następnie zaś rozkład cieczy za pomocą elektryczności ujrzelismy (wszystko naturalnie w postaci optycznych obrazów) przy zrzuconiu prądu w rozpuszczoną sól Glauberską, gdyż w chwili doświadczenia, wydobywający się tlen natychmiast się uwydatnił w formie kulek.

Dla dowiedzenia, z jaką nieuchwytną szybkością przebiega iskra a raczej szereg iskier (oczy nasze widzą tylko jedną) z jednego kondensatora na drugi, prelegent przedstawił na ekranie obraz, przez który przesuwano się zasłona; przy powolnym przesuwaniu czynność tę widzimy, gdy jednak przesuwanie dokonywa się z niezmierną szybkością, już oko nasze widzi tylko obraz, cokolwiek drgający, lecz zawsze wyraźny i trudno się nawet domysleć, że zasłona wciąż jest przesuwana.

Chociaż więc zmysłami nie jesteśmy w stanie pojąć takiej szybkości, potrzeba jednak przyjąć za pewnik matematyczne obliczenie, iż iskry przebiegają z jednej kulki idealnie polerowanej na drugą podobną w ciągu $\frac{1}{30}$ -milionowej części sekundy.

Doświadczenia z wibratorem, objaśniającym falistość elektryczności w połączeniu z rezonatorem i rurką Gajzlera, stanowiły uzupełnienie tego zajmującego odczytu.

Prelegentowi, który wciąż mówił płynnie i doniosłym głosem, słyszany wybornie w końcu sali, dziękowano hucznymi oklaskami, a wiele osób wyrażało żal, że odczyt o temacie tak interesującym, zwłaszcza przy bogactwie materiału, nie został rozłożony przynajmniej na dwie sesje.

Głosy publiczne.

Pod adresem Towarzystwa muzycznego.

Szanowny panie redaktorze!

Komitet warszawskiego Towarzystwa muzycznego we wczorajszym numerze *Kurjera* podaje do wiadomości powszechnej, że postanowił przestrzegać § 18-ty regulaminu Towarzystwa, w myśl którego z biletów członkowskich „obce osoby” korzystać nie mogą.

Takiemu zapewnieniu niechy, zaprawdę, zarzucić nie było można, gdyby wyraz „obcy” dobrze był zrozumiany i należycie stosowany przez władzę wykonawczą Towarzystwa.

Niestety, rzecz się ma przeciwnie. Często bowiem wspomniana władza jaknajnieprawdliwiej robi trudności i w jeszcze większym stopniu w przyszłości czyni je zamierzając osobom, które posługują się biletami ojca lub matki, chociaż przecież za „osoby obce”, za intruzów, uważane być nie mogą, choćby

dlatego, że często li tylko dla nich bilety roczne zostają przez rodziców wykupywane.

Wobec tego nie innego do zrobienia nie pozostawało tym członkom, którzy nie chcieli zdradziecko się prześlizgiwać przez drzwi boczne, jak wypisać się z liczby członków Towarzystwa.

Inni zaś noszą się z myślą pójścia w ślady swych poprzedników, zwłaszcza, że gburowate obejście urzędników sprawy bynajmniej załagodzić nie może.

Obeena chwilę uważam za najstosowniejszą dla rozpatrzenia powyższej sprawy, o której podnieśnięcie redakcję *Kurjera warszawskiego* w imię dobra ogółu upraszam.

Zalążając wyrazy itd.

A. S.

NOTATNIK TERMINOWY.

— Począwszy od d. 24-go listopada wypłacana jest codziennie, w godz. od 10-ej zrana do 3-ej po południu, w biurze zarządu przy ulicy Elektoalnej pod № 5-ym dywidenda za rok 1890/91 od akcyj Towarzystwa fabryki cukru „Michałów”.

— D. 27-go listopada, w rządzie gubernialnym siedleckim, odbywać się będą licytacje na dostawę w latach 1892, 1893-im i 1894-ym drzewa, węgla kamiennego i słomy dla wojska, zarządów i zakładów wojskowych, oraz dla osób zarządów wojskowego i cywilnego. Miejsca dostawy: do Siedlec i powiatów: siedleckiego, sokolowskiego, węgrowskiego i garwolińskiego drzewa sażeń 8,654 i słomy 20,412 pudów—wadja 5,140 i 591 rs.; do powiatów: łukowskiego, bielskiego i konstantynowskiego drzewa sażeń 6,225 i słomy pudów 14,826—wadja 3,697 i 429 rs.; do powiatów: radzyńskiego i włodawskiego drzewa sażeń 8,141 i słomy pudów 2,570—wadja 4,835 i 596 rs.; ogółem dla całej gubernji drzewa sażeń 23,020 i słomy pudów 55,808—wadja 13,672 i 1,616 rs. Węgla mają być dostarczane na zażądanie.

— D. 27-go listopada, o godz. 6-ej po południu, w Towarzystwie dobroczynności odbędzie się posiedzenie członków administracji ogólnej.

— Z d. 28-ym listopada do specjalnych taryf związku petersbursko-ryzko-warszawskiego włączają się aż do odwołania następujące stacje kolei dąbrowskiej: do stacyi № 17 i 22 Granica przez Iwangród, Łuków, Siedlce, Małkin z opłatami przewozowymi i dodatkowymi, ustanowionymi dla Sosnowic i do taryfy № 25 Tomaszowa przez Warszawę, Koluszki z opłatami przewozowymi i dodatkowymi, ustanowionymi dla Łodzi.

Ankieta sanitarna.

Wspominaliśmy wczoraj o ukazaniu się urzędowego sprawozdania o odbytej w początkach r. b. ankiecie sanitarno-mieszkaniowej m. Warszawy.

Zarówno sama ankieta, jak i wydawnictwo, o którym mowa, bezwzględnie zajmują poważną kartę w dziejach naszego miasta, uprzedmiotowiając dolegliwości w ustroju gospodarczym Warszawy, a więc i ułatwiając stosowanie środków zaradczych: znając przyczyny, łatwiej odszukać na nie lekarstwa.

Wogóle książka to niesłychanie interesująca. Przerzucając jej kartki, czujemy, iż odkrywają się przed nami tajniki miasta, iż mamy przed sobą szczegółową diagnozę organizmu, w jednych częściach zdrowego i krzepkiego, w innych nadwątłego lub zrujnowanego.

Przeczytanie książki wzmacnia naszą samowiedzę i dopomaga do orjentowania się w sprawach zdrowotności miasta.

*

Dla tych wszystkich względów poświęcimy ankiecie więcej miejsca, a przede wszystkim słów kilka o sprawozdaniu.

Jest to obszerny tom, wydany jako część „Prac stałego komitetu sanitarnego warszawskiego”, i nosi tytuł „Rezultaty spisu sanitarnego m. Warszawy”.

Tom pierwszy, który dotąd opracowano i który właśnie leży przed nami, poświęcony jest wyłącznie „Sprawie mieszkań”.

Podzielono go na trzy części:

W I-ej dr. Troickij, inspektor urzędu lekarskiego, opracował „Warszawę pod względem zdrowotności”; w II-ej prof. Kowalkowski skreślił „Lokale stróżów w Warszawie”;

w III-ej wreszcie dr. Światłowski, inspektor fabryczny, dał „Mieszkania suterenu w Warszawie”.

Każda część poparta jest szeregiem wykazów, tablic statystycznych i graficznych, jako materiałem, usprawiedliwiającym wnioski i wywody ogólne i szczegółowe.

W przedmowie znajdujemy historję ankiety, jej skład osobisty, program i obraz prac. Danych tych nie powtarzamy, dobrze są one bowiem znane czytelnikom z licznych prac, w swoim czasie drukowanych w *Kurjerze*, a w tej liczbie z artykułów inicjatora ankiety, p. Suligowskiego.

Spis trwał od d. 9-go marca do d. 9-go kwietnia r. b.; powierzony został studentom uniwersytetu pod kierunkiem instruktorów. Materiał tą drogą zebrany—kosztem 5,000 rs. z funduszy miasta—opracował dalej zarząd lekarski, występujący dziś z tomem pierwszym i zapowiadający wkrótce ukazanie się drugiego.

*

Tom pierwszy wydany został staraniem biura p. oberpolicmajstra, w drukarni policyjnej.

Po za tekstem, znajdujemy tu wykaz ulic, ułożony alfabetycznie, ze wszelkimi szczegółami, dotyczącymi każdej z nich, a więc co do liczby nieruchomości, rodzaju zakładów, zaludnienia i t. d.

Dalej spotykamy tablicę graficzną śmiertelności procentowej na wszystkich ulicach warszawskich, oraz mapę miasta tablicę powyższą uzupełniającą.

Wreszcie mamy tu wykaz ulic, z oznaczeniem domów, posiadających lokale suterenu.

Tak się przedstawia książka—zewnętrznie. Do wnętrza jej zajrzemy niebawem po bliższym wczytaniu się w jej interesujące kartki.

Telegramy „Kurjera Warszawskiego”.

Petersburg 25-go listopada. (T. Aj. półn.)—

Jak donosi *Nowoje wremja*, bawiący w Petersburgu bułgarzy, pp.: Cankow, Grujew, Benderew i Ludskanow, którzy wysłali do Liwadji telegram z powinszowaniem z okazji obchodu dwudziestopięciolecia pożycia małżeńskiego Ich Cesarskich Mości Najjaśniejszych Państwa, otrzymali od ministra Dworu telegram, według którego Najjaśniejsi Państwo polecieli podziękować im za wyrażone przez nich uczucia i życzenia.

Sztutgard 25-go listopada. (Tel. pr. K. W.)—

Przybył tu, celem odwiedzenia królowej wdowy, Je-go Cesarska Wysokość Wielki Książę Włodzimierz Aleksandrowicz wraz z Dostojną Małżonką i Córką. (Aj. półn.)

Berlin 25-go listopada. (Tel. pr. Kur. W.)—

Kancelarz Caprivi odwiedził dziś przed południem p. Giersa, który o godzinie 11-ej wieczorem opuszcza Berlin. Pobytowi tutejszemu p. Giersa nie przypisują politycznego znaczenia.

Berlin 25-go listopada. (Tel. pr. Kur. War.)—

P. Giers przyjmował dzisiaj kancelarza Caprivięgo, i konferował z nim długo. O godz. 1-ej z południa p. minister przyjmował sekretarza stanu ministerjum spraw zagranicznych, Marschalla. (Aj. półn.)

Władywostok 25-go listopada. (T. Aj. p.)—

Sezon roboczy na syberyjskiej kolei żelaznej może być uważany za ukończony. Z 250,000 sażni sześciennych robót ziemnych pomiędzy Władywostokiem a Nikolskiem, na przestrzeni 110-iu wiorst na grzbiecie gór Sichota-Alyn i ich rozgałęziach, wykonano już część znaczniejszą w skałach, bo 150,000 sażni sześciennych; zbudowano około 50-iu mostów, wzniesiono trzy budynki stacyjne i dwa budynki koszarowe dla robotników, zatrudnionych przy budowie kolei; dostawiono 200,000 pudów szyn, a oczekiwana jest dostawa 27,000 „lasz” do spajania szyn, tudzież przyrządów telegraficznych dla całej linii. Zawarto kontrakty na dostawę słupów telegraficznych na całą linię, tudzież zamówiono 200,000 podkładów na przestrzeń 100 wiorst. W r. 1892-im roboty ziemne mają być dokonane na przestrzeni 300 wiorst. Otwarcie ruchu spodziewane jest w jesieni r. p. na przestrzeni pomiędzy Władywostokiem a Nikolskiem.

WYPADEK KOLEJOWY.

Petersburg 25-go listopada. (Tel. Aj. p.)—

Otrzymane dotąd sprawozdania nie dają jeszcze zupełnego obrazu katastrofy kolejowej pod Orlem. O ile się zdaje, wypadek musiał mieć straszne rozmiary. Trzydzieści trupów leży obecnie na miejscu. Rzeka, zatamowana do obsługi pobliskiego młyna, miała być spuszczone dla umożliwienia dalszych poszukiwań ofiar. 15-tu ranionych przewieziono do szpitala w Orle. Rozbity pociąg składał się, oprócz lokomotywy, z jednego brankarda bagażowego i 8-u wagonów osobowych, z których jeden mieszany 1-ej i 2-ej klasy. Z tej liczby dwa wagony osobowe wpadły do rzeki, wagon mieszany stanął w poprzek mostu, dwa wagony osobowe rozbiły się na pochyłości nasypu, a trzy pozostały na planie, gdzie także pozostał wagon towarowy, pęknięcie bandażu którego stało się powodem wykolejenia pociągu. Brankard z bagażami utkwiał na pochyłości nasypu. Na moście uszkodzone są tylko belki poprzeczne. Prokurator przybył już na miejsce w celu wyprowadzenia śledztwa.

